

L'arquitectura barcelonina ha tornat a una mediocritat generalitzada

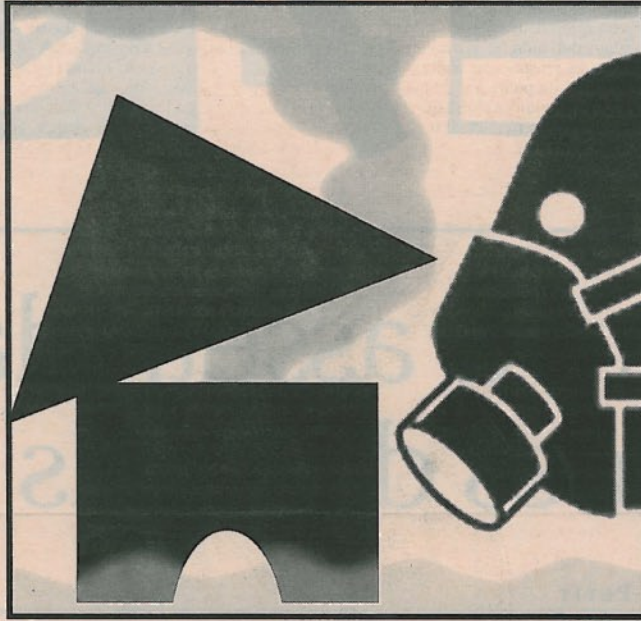
Núñez i Tusquets, al llit amb l'enemic

JULI CAPELLA I QUIM LARREA

Fa tres mesos l'arquitecte Òscar Tusquets va renunciar al seu sucós contracte amb la coneguda promotora Núñez i Navarro. La demolició de la cúpula de l'antic restaurant Azulete va ser l'última manca de respecte que va tolerar. Aquest edifici creat per Tusquets l'any 1983 estava previst que servís de pèrgola al jardí d'uns pisos dissenyats pel mateix arquitecte per a l'empresa Núñez i Navarro, però unilateralment i personalment Josep Lluís Núñez el va fer enderrocar. Així s'acabava una relació de quasi una dècada, però que ningú s'enganyà: aquest matrimoni de conveniència mai va ser planer, no fou desitjat inicialment per Núñez, sinó forçat per pressions municipals. El mateix Maragall, fart d'assistir a la proliferació de bolets clònics NN a totes les cantonades de la ciutat, li va dir un dia a la tribuna del Barça que deixés de fer edificis tan vulgars i lletjos. Algú —potser l'incombustible Acebillo— li va passar al presi una nota amb 20 suggerències. Així, el magnat de la construcció comtal va decidir incorporar per fi els arquitectes a les seves promocions. El primer triat va ser Carles Ferrater, impecable, dialogant, meticulós, comercial... però va aguantar en Núñez tres mesos. I vet aquí que per sorpresa i enveja de tota la professió l'estudi Tusquets-Díaz y Asociados va firmar amb rebombori un contracte a llarg termini per fer milers de metres quadrats i iniciar una reconquesta de l'Eixample. Òscar, el seductor, estava convençut d'arrossegar el depredador de cantonades cap a la sensibilitat i si més no cap a la dignitat arquitectònica.

Les coses van començar amb cert entusiasme, eren temps feliços, tothom es feia ric al país, la ciutat estava de moda i el Barça guanyava la Lliga de la mà d'en Cruyff. Però a poc a poc, mentre les diferències entre l'entrenador i el promotor esportista es feien més i més insalvables, les relacions amb Tusquets començaren a trontollar. L'un tenia un projecte i l'altre calés; Cruyff volia donar espectacle i Núñez guanyar el partit de demà, i després ja veurem què fem. Però sobretot volia manar, encara que perdés copes i lligues. Núñez mai va voler fer arquitectura o contribuir a embellir la ciutat, sinó donar-se una patina de vaselina per a les difícils llicències municipals. Estava disposat a pagar el peatge d'un arquitecte de qualitat per tal de poder fer el que li donés la gana. Perquè ell sap que qui paga mana i les altres coses són comèdia. Volia continuar fent nyaps anònims i banals, perquè eren legals, i que algú ho entorpiés el treia de polleguera.

Era la crònica d'una mort anunciada: dins la professió és conegut que un mínim de dignitat impossibilita treballar amb Núñez, però és clar que entre 3.000 arquitectes que hi ha a Catalunya en trobarà bastants de disposats a jus-

XAVIER RAMIRO

tificar la mediocritat com a màrqueting; ell diu que treballa amb 40 equips.

La culpa de tot és del mateix Tusquets per enllitar-se amb l'enemic, per entestar-se a transformar l'especulació en possibilisme. Curiosament Tusquets és un dels pocs arquitectes que vol vendre i ho manifesta sense mala consciència. Reconeix el criteri majoritari del públic com un argument d'interès, i sempre s'ha guiat per la funcionalitat i ha desitjat sobretot agradar; no és pas un iconoclasta ni un capriciós. Per tant, les acusacions que li fa ara en Núñez de poc comercial no s'aguanten. El que passa és el que havia de passar, que després de l'agitació tot torna a sedimentar. Arriba la normalitat: Tusquets —malgrat haver renunciat a guanyar molts milions, cosa que Núñez no pot entendre— respira tranquil i surt d'un malson. El *President* també està content, ja que podrà continuar fent de les seves: per això paga, només faltaria, i sobretot ara, que ja no hi ha Maragall que el bordi. Afortunadament tot torna al seu lloc: curiosament arriba una onada de desprestigi per als arquitectes de prestigi, i torna a valorar-se l'arquitecte insipid i firmaire, precisament aquell que no té projecte.

Alguns pensem que és possible fer bona arquitectura i que es vengui, que la bona arquitectura sempre resulta bon negoci. Alguns pensem que l'arquitectura digna a més de ser un negoci és un patrimoni dels que la viuen, però sobretot dels que la veuen, dia rere dia, durant tota la seva vida i per això paga la pena que sigui bella.

Esperem que a Joan Clos li agradi la bona arquitectura, però sobretot que li agradi el futbol, i si pot ser que vagi al camp, s'assegui a la tribuna, que s'acosti al Núñez i que li digui...

• JULI CAPELLA I QUIM LARREA, ARQUITECTES I DISSENYADORS

Equador: entre populisme, corrupció i neoliberalisme

JOAQUIM ROY

La crisi actual de l'Equador és el resultat complex de la confluència de tres maneres de fer la política que formen part d'algunes dues èpoques històriques diferents. El passat es resisteix a abandonar l'escena, i les maneres del futur encara no tenen clar el seu lloc.

El primer punt de referència deu ser la ferma consigna dels poders de decisió d'Amèrica (amb els EUA) de confirmar la primacia del sistema democràtic formal com a requisit ineludible per garantir que les maneres d'actuar dels temps de la Guerra Freda no tornin. Per altra part, les variants al sistema ortodox de canvis de mandatariis en la nova època democràtica s'han vist com a excepcions, com ara el final abrupte de Collor de Mello al Brasil, l'accelerada entrada de Menem per substituir un Alfonsín esgotat, o el factic i legal autotocp de Fujimori. La temptació autoritària d'Amèrica Llatina i la tradicional permanència al poder dels governants extraconstitucionals han fet possible que el tabú de la reelecció hagi estat violat per procediments legals al ma-

teix Perú i l'Argentina. Es tractaria de mantenir les formes.

La inserció d'Abdalá Bucaram al poder de l'Equador presentava el retorn d'una forma d'actuar representada pel populisme, que va definir bé un antecessor seu, José María Velasco Ibarra, quan deia que "si li donaven un balcó, tornaria a la presidència". La fórmula semblava funcionar i les dimensions reduïdes del país també facilitaven el nepotisme administratiu (nomenament de familiars de l'entorn turc) en alts càrrecs i la corrupció financera (comissions il·legals). Però Bucaram es va passar tant en el seu folklorisme com en la pèrdua de confiança per part dels americans.

El factor que va ser detonant de la crisi és la inexorable inserció (per equilibrar la imatge populista) dels procediments i les mesures del neoliberalisme, la llei del continent sota les recomanacions dels organismes financers internacionals. La pujada del cost dels serveis públics en un país que té més del 60% de pobres de solemnitat va ser el que va fer llançar la gent al carrer, i amb el caos conseguint el Congrés (dominat parcialment per

l'oposició) va destituir el boig Bucaram. Resulta confús que el mateix legislatiu converteixi excepcionalment el sistema presidencial en un temporal parlamentari i posi com a màxim mandatari del país el seu mateix president legislatiu, Fabián Alarcón, amb el resultat que la vicepresidenta de l'Estat, Rosalía Artega, reclami la batuta.

Amb aquest panorama no resulta estrany que el secretari general de l'OEA, César Gaviria, tractés de posar ordre, com va fer en casos semblants al Paraguai, Haití i Guatemala, amb totes les benediccions dels Estats Units i la resta del continent, que vol, amb tot el cost de les operacions, que el sistema formal democràtic no es trenqui. De moment, perquè també forma part del guió, els militars esperen que tot s'arregli entre els polítics, perquè quedarien en evidència en tot el continent, sabent que no tenen la capacitat de model (com els argentins o els brasilers) per inaugurar una nova època de control directe des de les casernes.

• JOAQUIM ROY, CATEDRÀTIC DE RELACIONS INTERNACIONALS A LA UNIVERSITAT DE MIAMI